

MEHMED ZAHİD KOTKU: BİR MÜRŞİD-İ KÂMİL'İN İZİNDE İLAHİ AŞK VE SEVGİ

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâh...

Allah hepinizden razı olsun. Bizi bu önemli günümüzde şerefyâb ettiniz. Memnun ve mesrur eylediniz. Allah da sizi dünyada, âhirette saadet ve selamete erdirsin.

İnsanlar arasında kuvvetli bağlar, ilişkiler oluyor. Bu ilişkilerin kadın ile erkek arasındaki kuvvetli duygular şeklinde olanını; kuvvetli meyli, muhabbeti, aşkı herkes biliyor ve tabîî karşılıyor. Fakat bunun dışında bunun kadar kuvvetli, bundan daha kuvvetli muhakkak başka duygular ve sevgiler de var.

Mâlum-u âlileri, büyüklerimiz aşkı, aşk-ı hakikî ve aşk-ı mecâzî olarak ikiye ayırmışlar. Hakiki aşkı, “Allahu Teâlâ hazretlerine karşı duyulan saygı ve sevgi” diye tarif etmişler. Çünkü her güzelliğin mucidi, hâlıkı O’dur. Her güzelliğin sahibi O’dur. Esmâ-i Hüsnâ O’nundur. Bütün varlığımız O’nundur. Bütün nimetler O’nundur. Bütün iyilikler O’ndandır. Bütün sevgiler de O’na şâyestedir ve O’nadır. İstesek de istemesek de sevgilerimizin mün-tehası O’dur.

Ama insanlar bu hakiki aşka ulaşmadan yollarda yorulup kalabiliyorlar. Asıl maksada ulaşmadan küçük sevgilerle oyalanıp yolda kalabiliyorlar.

a. Habibullah'ı Sevmek

Allah *celle celâlüh* sevilince O'nun en sevgili kulu olan Muhammed-i Mustafâ'sı da en sevilen insandır, hiç şüphe yok... Madem ki Allahu Teâlâ hazretleri o Resûl-ü emcedi, Nebiy-yi ekremi Habibullah eylemiş, kendisinin habibi kılmış; elbette öyledir. İnsanların en güzeli, en sevmeye layık olanı odur. Zaten muasırları, onu gören insanlar da öyle demişlerdir. Rüyada görenler de öyle hayran olmuşlardır, sonradan görenler de...

Hz. Ali Efendimiz *radıyallahu anh ve kerremallâhu veche*'nin rivayetinde şu cümle yer alır:

Men reâhu bedîheten hâbehû. Ve men hâleتهû ma'rifeten ehabbehû ve yekûlu nâituhû lem erâ kablehû ve lâ ba'dehû mislehû.

Onu ilk önce gören Resûlullah Efendimiz'in heybetinin muazzamlığı karşısında erirdi. Hatta bir çok kimse yüzüne bakamaz-

dı. Sahâbe-i kirâmdan öyle kimseler vardı ki “Resûlullah’a olan saygımdan, iclâlimden yüzüne doya doya bakamadım.” demiştir.

Herkes o güneşe bakamazdı... Gözler tahammül edemezdi, güneşler güneşine... Ama Resûlullah’ın meclisine devam edince, hayatının içindeki çeşitli güzel davranışlarını görünce sevmemek mümkün olmazdı.

Ve men hâletehû ma’rifeten. Yakından tanıyan kimseler muhakkak, *ehabbehu*, se-verdi.

En azılı düşmanları bile sevmişlerdir. Sevgisinin karşısında uzun zaman tahammül etmek mümkün değildir. Onun cemali karşısında uzun zaman mukavemet edebilmek mümkün değildir. Bütün mukavemet duvarları yıkılmıştır ve teslim olmuşlardır. Allah nasip etmişse sahabesi olmuşlardır.

Allah Resûlü’ne olan sevgi Allah’ın Resûlü’nün varislerine de devam ediyor. Allahu Teâlâ hazretleri bir kulunu sevdi mi başka insanlara da onu sevdireyor. Galiba Resûlullah’a karşı olan o muhabbetten de Resûlullah’ın o hakiki varislerine; ulemâ-i muhak-

kıkîn, meşâyih-i vâsilîn ve mürşidîn-i kâmilîne miras geliyor.

Bizim [Mehmed Zahid] Hocamız'a bağlılığımızın da sebebi bu olsa gerektir. Biliyoruz beşer beşerdir. Elbette çizgisi odur. Fakat insan babasını sevince mâzurdur. Ama hocası babasından da önde gelir. Çünkü baba insanı dünya gâileleri karşısında himaye eder, korur, kollar. Ama hoca insanı cennete götürmeye çalışır. Âhîret musibetlerinin etrafından defolmasına, onun ebedî saadete ermesine gayret eder. O halde mürşid-i kâmiller babalardan daha çok seviliyor ve sevilmiştir. *Fidâke ebî ve ümmî* denilmiştir. "Annem, babam dahi sana feda olsun!" Çünkü insan bir şeyi sabit bir şeyle ispat eder.

"Ben seni seviyorum."

Ne kadar seviyorsun?

Anne, baba ne kadar sevilir?

Çok sevilir. Sebeb-i hayatıdır. Anne, baba eşi emsali olmayan, sâniyesi, ikincisi olmayan varlıklardır; çok sevilir.

O halde, "Seni o kadar seviyorum ki *fidâke ebî ve ümmî*, annem de babam da sana kurban olsun, feda olsun!" deniliyor.

Bu sevgiyi tasavvufî neşeyi görmemiş, tatmamış insanlar anlayamıyor ve yadırgıyor, garipsiyor. Hatta "şirkdir, vesairedir..." diye ileri geri sözler de söylüyorlar.

Allah bu güzel duyguya şirk damgasını vurmaya razı olmaz.

Bu güzel bir duygudur. Allahu Teâlâ hazretleri insanların birbirlerini sevmesini emrediyor. Ulemâyâ hürmet etmeyi emrediyor.

Çok yanlıştır. Çok derin bir anlayışsızlıktır. Bu sevgiyi anlayabilmesi lazım.

Bir kadına karşı bir aşk anlaşılıyor da bir hocaya karşı bir talebenin sevgisi anlaşılmaz mı? Mazur görülmez mi?

Divânerâ kalem nîst diye bir ilâhi var. Divâneye hüküm yoktur, mahkemeye çekilip de sorgu sual edilmez çünkü mecnundur. Ona sorgu sual olmaz. Aşk konusunda da artık tabi sorgu sual olmamak gerekiyor.

[Mehmed Zahid] Hocamız, -içinizde tanıyanlar var, belki tanımayan gençler var- ha-

kikaten heybetli bir kimseydi. Heybetli bir insandı.

Dün, küçüklüğünü tanıyan Yusuf Ziya Binatlı Bey'den hayretle öğrendik. Çok çelimsiz, zayıf, naîfmiş. Acınacak kadar zayıfmış. Hatta tekkenin aşçısı -ona olan şefkatinden- etin lop kısımlarını ayırıp, pilavın altına saklayıp onun önüne sürermiş, "Biraz yesin de bu Bursalı Mehmedçik, şişmanlasın." diye... O kadar zayıfmış yani... O da tepsinin -sininin daha doğrusu- önüne kaşığı daldırdığı zaman kaşığın ucu ete geldi mi yavaşça tepsiyi çevirmiş, "et başka arkadaşlarıma gitsin" diye. Îsarda bulunurmuş. Kardeşlerini kendisine tercih ediyor. "Önce kardeşlerim, dostlarım, sonra ben..." Çok zayıfmış.

Ama bizim gördüğümüz zamanda çok mehîb idi, çok heybetli idi. Hele minberde atı üzerindeki bir başkomutan kadar celalliydi. Öyle olurdu ki minberde hutbe îrâd ederken başımızı kaldırıp yüzüne bakamazdık. Korkardık yani... O kadar heybetli hutbe îrâd ederdi ki bize de bir korku gelirdi. Muhatap belki biz değiliz ama o kadar celalli konuşurdu. Sonradan ben öğrendim ki Efendimiz *sallallahu*

aleyhi ve sellem hazretleri de hutbede öyleymiş. Meğerse o, Resûlullah'ın ahlâkıyla ahlâklanmış. Yani o kadar halim selim bir insan o minberde niye bu kadar arslanlaşıyor diye hayret ederdim. Hadîs-i şerîfte bu işin Resûlullah Efendimiz'de böyle olduğunu anlaşıncaya meseleye âşinâ olmuş oldum.

Resûlullah Efendimiz hâne-i saadetlerinde şakacıymış. Kaşları çatık değilmiş. Latifeciymiş. [Mehmed Zahid] Hocamız da hâne-i saadetinde latifeciydi. Hepimize karşı... Çocuklarına, hanımına karşı güleç yüzlüydü. Şu slaytlarda gördüğünüz o muazzam, muhteşem simasıyla mütebessimdi, güleç yüzlüydü. Sevmemek mümkün olmayan bir kimseydi.

Ankara'da biz bir Çubuklu köylü amcanın evinde kiracıydık. Hocamız bizi ziyaretleriyle teşrif etmişlerdi.

O köylü kadın, Anadolu şivesiyle, bize geldi, bana soruyor;

“Kim bu güzel adam?”

Yani samimi kelimelerle, “Kim bu güzel adam?” diye soruyor.

“Kayınpederim, hocam.” demiştim ben de...

Anadolu seyahatlerimizde bir camide namaz kılıp dışarıya çıkarken bütün cemaat ona yönelirdi. Mıknatısa doğru demir parçalarının yöneldiği gibi. Biz de etrafında olduğumuz için yanımıza gelirlerdi;

“Kim bu zât-ı muhterem?”

Yani görünüşünden, etrafa saçtığı mânevî duygulardan etkilenmemek mümkün değildi. Gören muhakkak çok mühim bir şahsiyet olduğunu derhal anlardı ve hemen severdi. Çünkü güzeldi. Hakikaten her bakımdan çok güzel bir kimseydi...

b. Mehmet Zahid Kotku (r.a) Hocamızın Ülke Genelinde Bir Çok Yeniliğe İmza Atması

Râbıtatü'l-âlemi'l-İslâmî'nin Belçika'da tesisleri var. Orada Arap kardeşlerimizden birisi konuşma yaparken;

“Hoca dediğin İstanbul'da İskenderpaşa Camii imamı Mehmed Zahid Efendi hazretleri merhum gibi olmalı.” diye onu misal vermiş ki ben bilmiyordum o kadar Arap kardeşleri-

mizin de [Hocamızı] bileceğini... Bana enteresan geldi.

Tabi onun Türkiye’de açtığı bir çığır var. Hakikaten bir çığırdır... Politikada bir çığırdır. Sosyal hayatta bir çığırdır. Hocamız çok enteresan şeyler başlatmıştır. Türkiye’de ilk defa sanayileşmenin çok mühim, dev eserini, Gümüş Motor’u o kurmuştur. Yani bir “Hocafendi” olarak ilk defa çok mühim bir tesis kurma konusunda bizi irşat edip de o çalışmalarını yapması, çok enteresan... Bugün Balkanlar’ın en büyük motor fabrikası olarak hâlâ üretimini devam ettiren Gümüş Motor Fabrikası’nı kurmuştur. Kurdurmuştur, emretmiştir. Bizzat bulunmuştur.

Toplantılarda, istişarelerde ben de buldum. Hatta ben biraz yaşça küçük olmama rağmen, herkese sırayla soruluyordu;

“Bu fabrikayı Yassıviran asfaltında mı kuralım, Çatalca tarafında mı kuralım, Gebze tarafında mı kuralım?..”

Herkes konuşurken sıra bana gelmişti.

“Bana düşmez, ben henüz ortaokul lise talebesiyim.” demiştim.

“Yok, sıradan herkes sözünü söyleyecek.” diye bizim de fikrimiz alınmıştı.

Her sahada, her vadide tesirleri vardır. Politikaya İslâmî atılımın işaretlerini o vermiştir. Kardeşliği bize o öğretmiştir.

Ben İlâhiyat Fakültesi emekli profesörüyüm. Edebiyat Fakültesi’nde okudum. Kardeşlerimizin içinde yine İlâhiyat Fakültesi profesörleri olanlar, oradan okumuş kimseler, mezun olmuş kimseler var.

Bazı şeyler kitaplardan alınamıyor. Ancak üstaplardan çıraklık-ustalık yoluyla öğrenilebiliyor. Ben onu ilâhî ilimlerde de böyle olduğunu gördüm, yaşadım. Çünkü İlâhiyat Fakültesi’nde her çeşit; hadisten, tefsirden, fıkıhtan, kelamdan bize kitap yağardı. Okurduk, incelerdik. İmtihanlarına girerdik. Jürilerde bulunurduk. Ama [Mehmed Zahid] Hocamız’ın bazen bir sözü bizi o kadar şaşırtırdı ki “Nasıl olmuş da bunu böyle kavrayamamışız?” derdik.

Hocamız cennet-mekânın dinde fakih olmak, dinin esrarına âşinâ olmaktan, mânevî bir kaynaktan, ulûm-u diniyyeye vâkıf olmaktan doğan bir üstünlüğü vardı.

Şimdi Hocamız'ın ayrılığına dayanamıyoruz. “Acaba ona karşı evlatlık, ihvânlık vazifelerimizi nasıl ifade edelim? Neler yapalım?” diye düşünüyoruz.

İşte Naci Bey kardeşlerimiz, evlerinin yanında Çamlıca'ya bir Mehmed Zahid Kotku Camisi yapıyor, Allah razı olsun.

Malatya'dan kardeşlerimiz bir Mehmed Zahid Kotku çeşmesi yapmışlar, kitâbeler çarşının orta yerinde; güzel bir şey...

Biz de camimizin köşesinde bir böyle çeşme yaptırdık.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ın ismi Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Kur'an kurslarının, dinî tesislerin isimleridir.

“Mehmed Zahid Kotku Ormanı” diye ormanlar, ağaçlandırmalar yapmışızdır.

Sene-i devriyelerde Hocamız'ı anarken bilmesi gerekli kimseler Hocamız'ın yolunun da ne olduğunu bilsin diye bir seferinde sempozyum yaptık. Ayasofya'da tasavvuf üzerine bir sempozyum yapmıştık. O bildirilerden güzel bir kitap çıktı. Tasavvuf üzerine gayet etkili konuşmalar, bildiriler olmuştu, onları

kitap haline getirmiştik. Geçen sene Hocamız'ı anmayı bir hafta boyunca yapalım dendi ve hakikaten çeşitli anma etkinlikleri, faaliyetleri oldu.

Bu sene de cuma gününden başlayıp cuma, cumartesi, pazar; üç günlük bir program hazırlamıştık. Cuma günü İksav İlim Kültür Sanat Vakfımız'ın Selami Mustafa Efendi Tekkesi'nde bir toplantımız oldu. Orası çok tatlı geliyor bize, Eyüp semti çok tatlı geliyor. Çok mübarek bir semt... O Ebû Eyyûb el-Ensarî hazretlerinin kanatlarının altında, yakınında - Selami Mustafa Efendi'nin -Nakşibendî meşâyihinden- tesis etmiş olduğu tekke mimarî bakımından bir şâheser. Osmanlı sivil mimarisinin zor ele geçen örneklerinden güzel bir numûne. Orada tasavvuf üzerine *Tabakâtu's-sûfiyye*'yi okuduk. Gaziantep'ten gelen kardeşlerimiz bize ilâhiler sundular, hatıralar konuşuldu...

Dün binlerce hatim okunmuş, salât-ı tefriyeceler çekilmiş, kelime-i tevhidler, 70 binlik kelime-i tevhidler çekilmiş, İhlâs-ı Şerîfler okunmuş. Yine binlerce Yâsîn-i Şerîfler okunmuş. Camimizde onun duasını yaptık.

Gördük ki camimiz ihvânımızı, dostlarımızı istiaba yetmiyor. Camiyi 8-9 misli büyütüğümüz halde yetmiyor. Artık galiba önümüzdeki günlerde bir kampanya başlatacağımız inşaallah; bu gibi güzel vesilelerle bir araya bütün dostlarımızla toplanabilmemiz için 40-50 bin kişilik kocaman bir toplantı yeri tesis etmemiz lazım...

Bugün de buradayız. Rûh-u pâki şâd olsun diye dostlarımızla bir ziyafetin şeyinde bir arada bulunmayı kardeşlerimiz planlamışlar.

Allah razı olsun.

Hocamız'ın ruhu şâd olsun. Sizlere âfiyet olsun, feyiz olsun. İbadete, taate vesile olsun.

Kardeşimiz, Hocamız'ın hayatından cümleler okurken münakaşa edilen bir cümleyi de orada dercetti, okudu;

“Rüyalara, gönüllere tasarrufu vardı.”

Tabi bazı kimseler “Gönülden geçeni bilirdi. Karşısındakinin, muhatabının gönlünden geçeni bilirdi. Rüyalara tasarrufu vardı. Gittiği yere bereket yağardı...” diye bazı cümlelere kürsülerden haftalarca itirazlarla cevap

vermeye, bunun yanlışlığını söyleme yolunda konuşmalar yapmaya kalkıştılar.

Ama bunların hepsi bir olmuş olaydan dolayı söylenmiş sözler...

Hocamız şöyle bir kimseydi:

Yanına giderdiniz, siz daha söylemeden sizin sormak durumunda olduğunuz şeyin cevabını verirdi. Veya yanında dururken kalbinizden bir şey geçirince, “Öyle şey olmaz!” derdi. Yahut camiden çıkıyorken arkasından yürüyen bir kimse bir şey geçiriyorsa hatırlıdan, dönüp; “Öyle şey olmaz!” veya “Şu söylerdir, bu böyledir...” diye sanki gönülden geçen yüksek sesle söylenmiş gibi cevabını verirdi.

Kardeşimizin birisi herhalde lokantada biraz sarımsaklı yemekler yemiş ama Hocamız’ı da ziyaret etmek istiyor. Kapısını çalmış. Salon büyük... Sarımsak kokusu rahatsızlık vermesin diye yanına pek gitmek istemiyor. Hocamız;

“Gel gel, yaklaş. Bak, sarımsağın faziletleri hakkında ne yazıyor kitap...” demiş.

Yani ziyaretin sevaplı olması dolayısıyla - onun üzülmesine mahal olmasın diye- onu taltif ediyor.

Rüyalara da tasarrufu olduğu bir vakıa olarak anlatanların ifadelerinden bildiğimiz şeyler... Mesela rüyada bizim doktor Sedat [Apaydın] Bey'e bir zât üç defa görünmüş, davet etmiş. Daha lisedeyken... Yani Bursa'dayken. Sonra buraya gelmiş.

“Ben Kadırga Yurdu'nda kalıyordum. Yurdun mescidinde namaz da kılardık ama bazı sabahları, akşamları bizim arkadaşlar kaybolurlardı. Nereye gittiklerini de söylemezlerdi. ‘Ya nereye gidiyorsunuz?’ deyince de saklardı. Nihayet bir gün ben bir arkadaşına sordum; ‘Bunlar nereye kaçıp gidiyorlar böyle sabahları, akşamları; Kadırga Yurdu'nda, camide bunları göremiyoruz.’ Yoklar ortada, nâmevcutlar. ‘O kadar merak ediyorsan seni de götürüyüm.’ Aldı beni, akşam götürdü.” diyor.

Bu Zeyrek camii, Ümmügülsüm camii ikisi aynı. Yani Zeyrek camiinde vazife görmedi de Hocamız, Zeyrek camiinin üstünde, o civarda -Zeyrek'te, Zeyrek yokuşunda- olan Ümmü-

gülsüm camiinde vazife gördü. Oradan İskenderpaşa'ya geçti. İki ayrı vazifesi yok.

Sedat Bey'i o camiye götürmüşler.

“Bir de baktım ki liseden beri rüyama giren şahıs karşımda!” diyor. Hâlbuki Bursa'dan tanımıyor. Şimdi üniversiteye gelmiş. Yıllardan beri rüyasına girip de kendisine “gel” diyen bir şahsı camiye gittiği zaman karşısında Hocamız olarak görmüş.

“Sonra herkes gitti, ben oturdum kaldım cemaatin orada. Yani çağırır da yanına giderim diye beklerken o kalktı benim yanıma geldi. Oturdu, dizini dizime dayadı.” diyor.

“Çok beklettin beni evlat.” demiş. “Sana ders vereceğim.” demiş ve zikir telkini yapmış.

Şimdi bu nedir?

Bu olan bir hadise... Sedat Bey şahit, buna itiraz edecek bir tarafı yok.

Keramet.

Keramet Kur'ân-ı Kerîm'de var. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîfinde var. Sahâbe-i kirâmın haya-

tında var. Evliyâullahın hayatında var. Bizim şu andaki hayatımızda var. Keramet öyle saklı, gizli, olmayan, bilinmeyen bir şey değil. Olgu, bir vakıa, bir hadise olarak mevcut.

Gittiği yere bereket yağması aynıyle vâki...

Bir keresinde;

“Es’ad, sizin yalıya gidelim.” dedi.

c. **Mehmed Zahid Kotku (ra) Hocamızın Bereketi ve Kerametleri**

Bizim yalımız o zaman Çanakkale’nin Edremit sahillerinde, kuş uçmaz kervan geçmez bir yer. Yolu yok. Ya atın üstüne bineceksiniz, zeytin ağaçlarının arasından bir saat yolculuk yapacaksınız ya da Küçükkuyu’dan motora bineceksiniz, yine bir saat yolculuk yapacaksınız, bizim yalıya geleceksiniz. Bizim yalıda fırın yok, manav yok, kasap yok, et yok, ekmek yok, süt yok, bir şey yok. Bizim köyümüzün yalısı metruk bir yer. “Oraya gidelim.” dedi.

Beni bir korku aldı. Şimdi Hocamız gelecek, iyi güzel ama ben Hocamız’a ne ikram edeceğim orada? Ne yedireceğim, ne içireceğim? Çünkü bir yere de gitmek için bir saatlik

uzun mesafe, yani çok uzak yerlere gitmek lazım. Küçükkuyu uzakta.

Fakat emin olun, gittiğimiz andan itibaren ev o kadar bereket doldu ki -Bir odasında Hocamız kalıyordu, bir odasında ailece biz kalıyorduk. Koca salon boştu.- koca salonda nimetleri koyacak yer kalmadı! Yani buzdolabı değil, kiler değil, koca salonda koyacak yer kalmadı.

Bu, Allah'ın sevgili kullarına verdiği bir vasıf.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Medine-i Münevvere'ye hicret ederken, yolculukları esnasında sütü kesilmiş kısır bir keçiyi sağıyorlar da süt hâsıl oluyor. Efendimiz'in hayatında olan şeyler...

Hocamız cennet-mekân, kerametleri zâhir, makamı çok yüksek bir zât-ı muhterem idi. Alaaddin Bey burada olsa, rüyada kendisinin kutbu'l-aktab olduğunu söylediklerini de nakledecekti ama herhalde davetliler arasında yok.

Allahu Teâlâ hazretleri hepinizden razı olsun. Büyüklerimizin himmetlerine, tevec-

cühlerine, mânevî yardımlarına, iltifatlarına cümlemizi nâil eylesin. O ilâhî, ledünnî ilimlerden bizleri de hissemend ü hissedâr ve hisseyâb eylesin. Bizleri de sevdiği kulları zümresine dâhil eylesin. Bizlerde sevmediği ne türlü sıfat ve huy ve hal ve fiil ve davranış ve yaşam tarzı varsa, biz O'nun rızasını istiyoruz, bizdeki bu menfîlikleri müspetliğe döndürsün. Bizi yolunda dâim, zikrinde kâim kullarından eylesin. Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin. Sevdiklerimizle cennette bizi beraber haşreylesin. Bir arada eylesin. Cemaliyle müşerref eylesin. Sanıyorum Hocamız'ı tanıyan, onunla ilgili canlı hatıraları olan çok kıymetli misafirler var. Onlara daha önceden söz hakkı vermem lazımdı, çok bile konuştum.

Allah hepinizden razı olsun.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

30 Cemâziye'l-Evvel 1414 / 14.11.1993

[Bütün ANMA PROGRAMLARI'na PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

